

[Hans Hansen.]
mene, og til saltede, svidende Ris til vore Børn, der sidder med Prioriteterne.

Indenrigsministeren (Dahlgaard): Det ærede Medlems Bemærkninger nu, hvor han sammenligner Hartkornsskatternes Afløsning med det, der sker ved det Forslag, der foreligger her, viser, at det ærede Medlem overhovedet ikke har indladt sig paa at sætte sig ind i Rækkevidden af det, det her drejer sig om.

Hermed sluttede Forhandlingen.

Lovforslagets Overgang til anden Behandling
vedtoges uden Afstemning.

Formanden: Udenfor Dagsordenen har Undervisningsministeren Ordet for at fremsætte det ved Mødets Begyndelse anmeldte Lovforslag.

Undervisningsministeren (Borgbjerg): Det betydningsfulde Fremskridt i det kongelige Teaters Tilværelse, som — man mene om Enkeltheder og Udbygning, hvad man vil — fandt Sted i Fjor under min og min ærede Kollega Trafikministerens højt-ærede Forgængere, havde til Forudsætning, at der samtidig med Dobbeltscenens Gennemførelse kom til at foreligge en Nyordning af det kongelige Teaters Styre.

Det er herpaa, det Forslag tager Sigte, som jeg har den Ære i Dag at fremsætte for det høje Ting, *Forslag til Lov om det kongelige Teaters Drift.*

Man kunde gaa to Veje til en saadan Nyordning. Man kunde vende tilbage til den rene direkte Statsdrift, hvor Teatrets Budget optages paa Finansloven — noget saadant fandt Sted fra 1850 til 1856 og senere fra 1876 til 1903. Tjenestemændene, Personalet ved Teatret, vilde altsaa være Stats-tjenestemænd med Pensionsret, Lønningerne blev optaget paa Normeringslovene, Undervisningsministeren blev den faktiske Overteaterdirektør.

Systemet er aldrig blevet konsekvent og rationelt gennemført, men der har været Tilløb til det. Det forudsætter vistnok et noget andet Sindelag, en noget anden Samfundstilstand paa disse Omraader, end vi i Øjeblikket har. Der var en Tid, hvor det kongelige Teaters Personale, Kunstnerne derhenne, var ret tilfredse med Stillingen som kongelige danske Embedsmænd med en ret beskeden Gage, men med Alderdommen betrygget ved Pension, med den Ære og

Anseelse, det var at være knyttet til det kongelige Teater. Den sidste udprægede Type paa denne Slægt var vistnok gamle Jerndorff. Det var Kunstnere, der ikke tænkte paa Ekstrature til Udlandet, det var Kunstnere, der med hele deres Liv og Sind, Ære og Anseelse følte sig knyttet til det kongelige Teater.

En Kommission i 1851 foreslog til Dels en saadan fast Statsordning, men det var beskedne Summer, der den Gang var Tale om. Hele Budgettet til Lønninger af Kunstnerne maatte ikke overstige 49 000 Rdl., og ingen enkelt Lønning maatte overstige 1 800 Rdl., hvortil ganske vist kom Feu og Sæsonudsører. Vi er jo inde i andre Tider nu. Den Gang var Forholdene i København og i Danmark i det hele taget endnu væsentlig smaaaborgerlige. Men med Kapitalismen kom ogsaa Kapitalismens, jeg vil kalde det Luksusanhang af meget højt lønnede Artister til Glæde og Fornøjelse væsentlig for Overklassen, for en lille Del af Overklassen.

Denne Ordning med direkte Statsdrift i den Form, som jeg her har omtalt, har der altsaa været Tilløb til. Budgettet har, som sagt, i lang Tid været optaget paa Finanslovene. Dermed maatte ogsaa følge Ret og stærk Opfordring for Rigsdagen til ved Finanslovens første Behandling at beskæftige sig med Repertoiret, Ret og Opfordring for Finansudvalget at gribe ind i de indre Forhold, Lønninger o. s. v. Men denne Form har egentlig aldrig vundet stærk Tilslutning i den danske Rigsdag.

Den anden Vej er at give det kongelige Teater, det gamle Hofteater, der med den frie Forfatnings Gennemførelse i 1849 blev Statsteater, en friere Stilling, en mere selvstændig Styrelse. Det var det, man forsøgte efter Systemskiftet i 1901, hvor den daværende Kultusminister J. C. Christensen forelagde sit Teaterforslag, der gennemførtes og blev til Loven af 13. Marts 1903.

Denne Lovs Princip var netop at give Teaterstyrelsen en friere og mere selvstændig Stilling. Teatrets Budget skulde ikke længere optages paa Finansloven, Teatret skulde have et fast aarligt Tilskud. Dette blev sat til 135 000 Kr., hvortil ganske vist kom 12 000 Kr. til Direktørløn, Statens Forpligtelse til Vedligeholdelse af Bygningerne, til Betaling af Kommuneskat, maaske tilsammen et Par Hundrede Tusinde Kroner. Forslaget vandt principielt almindelig Tilslutning her i Tinget fra alle Partiers Side.

Der var dog et Parti, som gjorde en alvorlig Indvending. Det var det den Gang forholdsvis lille socialdemokratiske Parti.